

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Externé hodnotenie Operačného programu Ľudské zdroje pre programové obdobie 2014 – 2020

realizované v rámci projektu

Technická pomoc OP ĽZ pre MPSVR SR 2019 – 2023

Záverečná hodnotiacia správa Operačného programu Ľudské zdroje

September 2023

Objednávateľ:

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Poskytovateľ:

Skupina dodávateľov v zložení: Octigon, a. s., Projektové služby, s. r. o., RADELA s. r. o.

Autori výstupov hodnotenia:

Lucie Bučinová

Záverečná hodnotiacia správa je sumarizáciou vykonaných hodnotení PO1 až PO6 a PO8 s aktuálnosťou údajov k dátumu ich publikácie.

Za obsah, zistenia a odporúčania tejto hodnotiacej správy je zodpovedný Poskytovateľ. Vyjadrenia a názory uvedené v tejto správe sa nemusia nutne zhodovať s názormi Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Obsah

Prehľad použitých skratiek	5
Úvodné informácie	6
Čo prináša Slovensku kohézna politika EÚ?	6
Čo sú to Európske štrukturálne a investičné fondy?	6
Čo sú operačné programy?	6
Koľko finančných prostriedkov získalo Slovensko?	6
Prečo je dôležité hodnotenie?	7
Hodnotenie Operačného programu Ľudské zdroje	8
Záverý hodnotení a nadväzujúce opatrenia	11
Operačný program Ľudské zdroje	12
Prioritná os Vzdelávanie	15
Zacielenie a výstupy Prioritnej osi 1	16
Hodnotenie výsledkov a dopadov Prioritnej osi 1	17
Výzvy pre budúce programové obdobie	18
Jeden príklad za všetky	20
Ďalšie dostupné informácie k Prioritnej osi 1	21
Prioritná os Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí	22
Zacielenie a výstupy Prioritnej osi 2	23
Hodnotenie výsledkov a dopadov Prioritnej osi 2	24
Výzvy pre budúce programové obdobie	25
Jeden príklad za všetky	26
Ďalšie dostupné informácie k Prioritnej osi 2	27
Prioritná os Zamestnanosť	28
Zacielenie a výstupy Prioritnej osi 3	29
Hodnotenie výsledkov a dopadov Prioritnej osi 3	30
Výzvy pre budúce programové obdobie	31
Jeden príklad za všetky	33
Ďalšie dostupné informácie k Prioritnej osi 3	34
Prioritná os Sociálne začlenenie	35
Zacielenie a výstupy Prioritnej osi 4	36
Hodnotenie výsledkov a dopadov Prioritnej osi 4	37

Výzvy pre budúce programové obdobie	38
Jeden príklad za všetky	40
Ďalšie dostupné informácie k Prioritnej osi 4	41
Prioritná os Integrácia marginalizovaných rómskych komunít	42
Zacielenie a výstupy Prioritnej osi 5	43
Hodnotenie výsledkov a dopadov Prioritnej osi 5.....	44
Výzvy pre budúce programové obdobie	45
Jeden príklad za všetky	46
Ďalšie dostupné informácie k Prioritnej osi 5	47
Prioritná os Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít	48
Zacielenie a výstupy Prioritnej osi 6	49
Hodnotenie výsledkov a dopadov Prioritnej osi 6.....	50
Výzvy pre budúce programové obdobie	51
Jeden príklad za všetky	52
Ďalšie dostupné informácie k Prioritnej osi 6	53
Prioritná os REACT-EU	54
Zacielenie a výstupy Prioritnej osi 8	55
Hodnotenie výsledkov a dopadov Prioritnej osi 8.....	56
Výzvy pre budúce programové obdobie	57
Jeden príklad za všetky	58
Ďalšie dostupné informácie k Prioritnej osi 8	59

Prehľad použitých skratiek

APTZP	Aktívna politika trhu práce (APT) pre osoby so zdravotným postihnutím
CKO	Centrálny koordinačný orgán
CŽV	Celoživotné vzdelávanie
DB ÚPSVaR	Databáza Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny
DOP	Dopytovo-orientovaný projekt
DUAL	NP Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP
DPH	Daň z pridanej hodnoty
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
ESF	Európsky sociálny fond
ESF+	Európsky sociálny fond Plus
EÚ	Európska únia
GRAM	DOP na čitateľskú, matematickú a prírodovednú gramotnosť
IKT	Informačné a komunikačné technológie
IT	Informačné technológie
KC	Komunitné centrum
MOPS	Miestna občianska poriadková služba
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MRK	Marginalizované rómske komunity
MU	Merateľný ukazovateľ
NEET	<i>(Not in Education, Employment, or Training)</i> Nie sú vo vzdelávaní, v zamestnaní alebo v profesijnej príprave
NP	Národný projekt
NPRVaV	Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania
OP	Operačný program
OP ĽZ	Operačný program Ľudské zdroje
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
PO	Prioritná os
PSVaR	Práce, sociálnych vecí a rodiny
RO	Riadiaci orgán
SO	Sprostredkovateľský orgán
SR	Slovenská republika
SŠ	Stredná škola
STEM	<i>(Science, Technology, Engineering and Mathematics)</i> Veda, technika, inžinierstvo a matematika
UoZ	Uchádzači o zamestnanie
UoZ 50+	Uchádzači o zamestnanie starší než 50 rokov
UoZ NK	Uchádzači o zamestnanie s nízkou kvalifikáciou
VŠ	Vysoká škola
VO	Verejné obstarávanie
ŠVVP	Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby
ZŠ	Základná škola
ŽoNFP	Žiadosť o nenávratný finančný príspevok

Úvodné informácie

Čo prináša Slovensku kohézna politika EÚ?

Kohézna politika EÚ, čiže politika hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti EÚ, je politikou, ktorej cieľom je znižovanie rozdielov medzi úrovňou rozvoja rôznych regiónov, zníženie zaostalosti najviac znevýhodnených regiónov a posilňovanie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti za účelom harmonického vývoja Európskej únie.

Čo sú to Európske štrukturálne a investičné fondy?

EÚ poskytuje viac ako polovicu finančných prostriedkov prostredníctvom piatich európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF), ktoré sú spravované spoločne Európskou komisiou a členskými štátmi EÚ. Účelom týchto fondov je investovať do vytvárania pracovných miest a do udržateľného a zdravého európskeho hospodárstva a životného prostredia. Z hľadiska Slovenskej republiky je najvýznamnejší Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR), ktorý podporuje vyvážený rozvoj v jednotlivých regiónoch EÚ, a Európsky sociálny fond (ESF), ktorý podporuje projekty na zabezpečenie zamestnanosti a poskytuje investície do ľudského kapitálu EÚ – či už ide o pracovníkov, mladých ľudí, či osoby hľadajúce zamestnanie. Členské štáty môžu pridelovať finančné prostriedky, ktoré majú pod svojou správou, až do konca roka 2023.

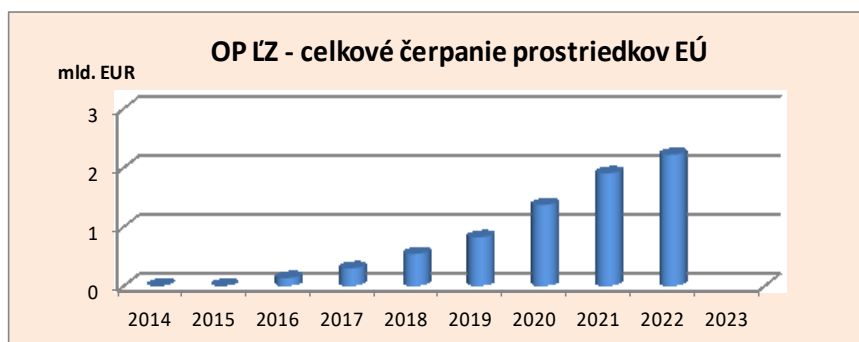
Čo sú operačné programy?

Operačné programy (OP) sú základným strategickým dokumentom finančnej a technickej podpory. OP obsahujú informácie o konkrétnych cieľoch, prioritách, podporovaných aktivitách a tiež špecifikujú, kto môže o dotáciu žiadať [Dokumenty | Partnerská dohoda \(gov.sk\)](#).

Koľko finančných prostriedkov získalo Slovensko?

V programovom období 2014 – 2020 boli pre Slovenskú republiku vyčlenené prostriedky EÚ v rámci EŠIF (bez Programu rozvoja vidieka) vo výške 14,503 miliardy EUR, z toho 2,996 miliardy EUR pre Operačný program Ľudské zdroje.

Do konca roka 2022 bolo na projekty operačného programu Ľudské zdroje vyčerpaných 2,372 miliardy EUR.

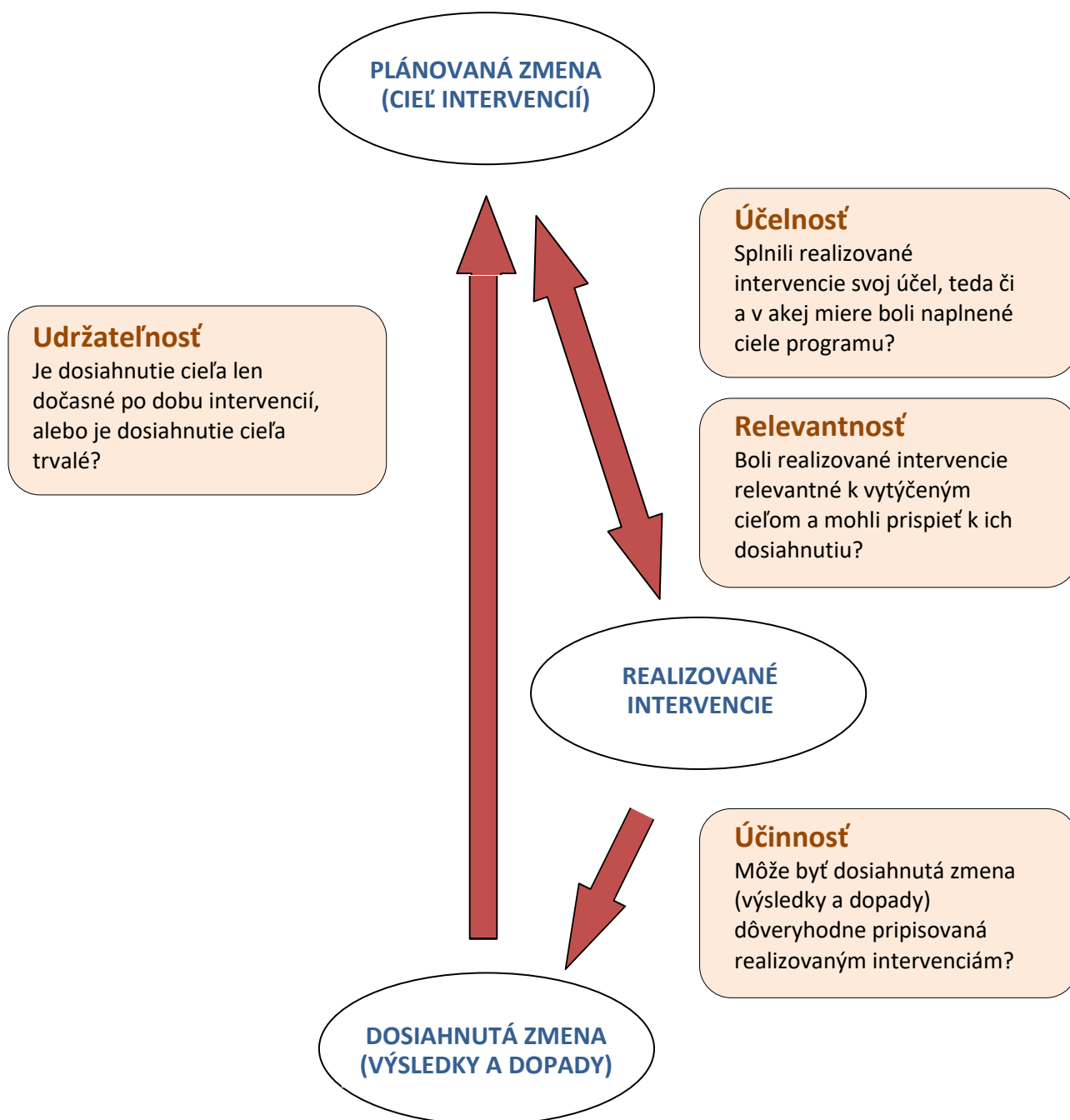

Prečo je dôležité hodnotenie?

Hodnotenie (evaluácia) je jedným zo základných prvkov programového/projektového cyklu a neoddeliteľnou súčasťou riadenia strategických intervencií financovaných z verejných rozpočtov.

Hodnotenie OP, jeho prioritných osí a realizovaných projektov predstavuje účinnú metódu pre vyhodnotenie, či finančné prostriedky vynaložené na intervenciu (dotáciu) boli použité v súlade so stanoveným zameraním a cieľmi, ktoré sa majú dosiahnuť (relevantnosť intervencií).

Hodnotenie ďalej overuje do akej miery boli vynaložené prostriedky použité v súlade so základnými evaluačnými kritériami - účelnosť, účinnosť a udržateľnosť.

Hodnotenie Operačného programu Ľudské zdroje

Povinnosť realizovať hodnotenie OP ĽZ je dané Nariadením Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o EŠIF.

Manažment hodnotenia OP ĽZ bol plne v kompetencii riadiaceho orgánu (RO). V súlade s aktuálne platným Systémom riadenia EŠIF, kap. 4.2.3, bod 7¹, RO vypracoval a priebežne aktualizoval *Plán hodnotenia operačného programu Ľudské zdroje pre programové obdobie 2014 – 2020*², ktorý možno považovať za kvalitatívny nástroj riadenia a prostriedok na zvýšenie efektívnosti hodnotení tohto OP. RO zriadil *Pracovnú skupinu pre riadenie hodnotenia OP ĽZ*, ktorá sa podieľala na pláne hodnotení, ako aj na príprave a riadení jednotlivých hodnotení. V pracovnej skupine mali zastúpenie predstaviteľ RO, všetkých sprostredkovateľských orgánov (SO), Centrálny koordinačný orgán (CKO), koordinátori horizontálnych princípov a prizvaní partneri a experti v závislosti od danej témy.

Jedným z prvých krokov v procese hodnotenia bolo vypracovanie plánu hodnotenia³, ktorý predstavoval rámcový plán hodnotiacich aktivít, ktoré sa plánovali vykonávať, resp. zabezpečovať a útvary zodpovedné za oblasť hodnotenia. RO mal povinnosť vypracovať plán hodnotení vo väzbe na ciele a úlohy OP ĽZ na celé programové obdobie 2014 – 2020 a to do 12 mesiacov od prijatia OP Európskou komisiou. Počnúc rokom 2016 RO aktualizoval plánované hodnotenia na programové obdobie 2014 – 2020 na príslušný kalendárny rok, pričom identifikoval ako formatívne tak sumatívne hodnotenia jednotlivých prioritných osí a zohľadnil reálnu implementáciu OP. Plán hodnotenia verz. 1.0 (ďalej len „Plán hodnotení“) bol pripravený v roku 2018.

Formatívne hodnotenia (procesné, hodnotiace pokrok) sú všeobecne realizované v priebehu implementácie programu a ich cieľom je zlepšenie implementácie, resp. realizácie programových a projektových aktivít. Výstupy formatívnych hodnotení preto tím externých hodnotiteľov spracoval tak, aby poskytli RO a SO informácie o aktuálnom stave prioritných osí, bariérach a problémoch pri ich implementácii a navrhol konkrétne odporúčania pre zefektívnenie implementácie jednotlivých intervencií do zostávajúceho konca programového obdobia. Okrem operatívnych odporúčaní boli identifikované aj odporúčania strategického charakteru pre ďalšie programové obdobie.

Sumatívne (dopadové) hodnotenia jednotlivých prioritných osí boli realizované v záverečnej fáze realizácie OP ĽZ a ich cieľom bolo vyhodnotiť, či boli dosiahnuté stanovené ciele a posúdiť prínos programu pre cieľové skupiny. Hodnotitelia posudzovali, či intervenčná logika v danej prioritnej osi, resp. v každom jej špecifickom celi, bola nastavená správne a či je možné vysledovať kauzálnu líniu medzi podporovanými aktivitami a očakávanými dopadmi.

¹ <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/zakladne-dokumenty/>

² <https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/plan-hodnotenia-op-lz/>

³ Povinnosť vypracovania Plánu hodnotenia OP vyplýva z čl. 54 Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. 12. 2013. Plán hodnotenia OP ĽZ je vypracovaný zároveň v nadväznosti na usmernenia vydané Európskou komisiou „Guidance document on evaluation plans“ a „Guidance document on monitoring and evaluation“.

Okrem Úvodnej⁴ a Záverečnej hodnotiacej správy predpokladal plán hodnotenia operačného programu 11 priebežných hodnotení prioritných osí (formatívne hodnotenie) a 6 hodnotení dopadov na úrovni programu, resp. prioritných osí (sumatívne hodnotenie).

V roku 2019 bol ukončený proces verejného obstarávania⁵ realizovaného v rámci projektu Technická pomoc OP ĽZ pre MPVSR SR 2019-2023. Dňa 25.06.2019 bola s víťazným uchádzačom (konzorciom Octigon, a.s., Projektové služby, s.r.o. a RADELA s.r.o.) uzatvorená „Rámcová dohoda o poskytovaní služieb č. 2525/2019-M_OO“ (ďalej len „Rámcová dohoda“), ktorá bola dňa 26.06.2019 zverejnená⁶.

Externé hodnotenie intervencií OP ĽZ 2014 – 2020 realizovalo konzorcium spolu so subdodávateľmi v súlade s Rámcovou dohodou, ktorá bola uzavretá na obdobie 48 mesiacov (alebo do doby vyčerpania maximálnej celkovej sumy za realizované hodnotenia) so zmluvne dohodnutou maximálnou čiastkou 1 938 787 EUR s DPH.

Celkovo bolo na základe Rámcovej dohody realizovaných **32 rôznych externých hodnotení OP ĽZ**, z ktorých k 31. 12. 2022 bolo ukončených 24 hodnotení a zvyšných 8 hodnotení bolo ukončených v roku 2023.

V súlade s Rámcovou dohodou zahrnul RO do Plánu hodnotenia tiež ad-hoc hodnotenia, zamerané na aktuálne problémy, ktoré sa pri realizácii intervencií OP v jednotlivých prioritných osiach vyskytli. Celkom zadal RO 4 ad-hoc hodnotenia vybraných tém na úrovni operačného programu a 11 ad-hoc hodnotení na úrovni prioritných osí a národných projektov.

Regulárne plánované hodnotenia a účelovo zamerané ad-hoc hodnotenia tak poskytli RO potrebné informácie pre prípadnú korekciu vykonávaných intervencií, úpravu cieľových hodnôt monitorovacích ukazovateľov a na prijatie potrebných opatrení na zabezpečenie účelnosti, účinnosti a udržateľnosti prebiehajúceho procesu podpory z EŠIF.

⁴ <https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/externe-hodnotenie-op-lz-uvodna-sprava.zip>

⁵ [Externé hodnotenie operačného programu Ľudské zdroje pre programové obdobie 2014 – 2020](#)

⁶ <https://www.crz.gov.sk/index.php?ID=4088130&l=sk>

Hodnotiaci tím bol zložený z 8 expertov/hodnotiteľov s dlhoročnými skúsenosťami z oblasti evaluácií ako na regionálnej, národnej tak medzinárodnej úrovni.

Ing. Marek Pihulič,

konateľ spoločnosti Projektové služby, s.r.o., <http://www.pseu.sk>

Ing. Matej Smieško, MBA,

konateľ spoločnosti RADELA s.r.o., <http://www.radela.sk>

Ing. Ján Helbich,

konateľ spoločnosti Erudio, s.r.o., <https://www.erudio.sk>

Ing. Lucia Ulbriková, (do roku 2021 Ing. Vladimír Sodomka)

vedúca konzultantka Erudio, s.r.o., <https://www.erudio.sk>

Ing. Miroslav Košík, PhD.,

konateľ spoločnosti EuroConsulting, s.r.o., <https://www.euroconsulting.sk>

Ing. Lucie Bučinová,

konateľka spoločnosti RegioPartner, s.r.o. , <https://www.regiopartner.cz>

Ing. Martin Obuch, (do roku 2021 Ing. Tatiana Hubová)

konateľ spoločnosti Consulting Associates, s.r.o., <https://www.ca-slovakia.sk>

Ing. Jela Tvrdoňová, CSc., (do roku 2021 Ing. Martin Huba)

konateľka spoločnosti A-EDUCA, s. r. o.

Expertný tím využíval organizačno-technické zázemie vedúcej spoločnosti konzorcia Octigon, a. s. www.octigon.sk

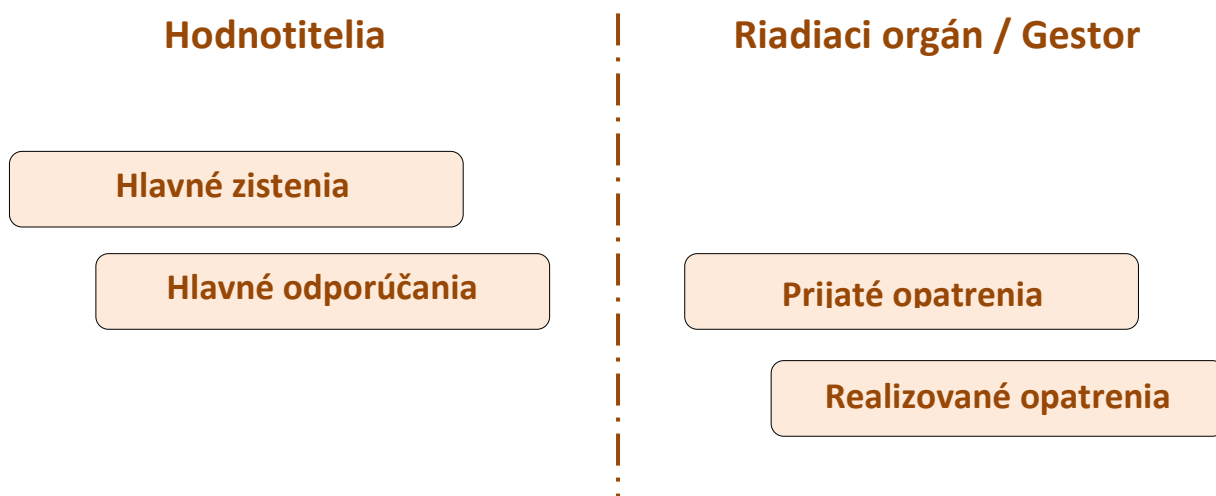
Závery hodnotení a nadväzujúce opatrenia

Závery jednotlivých hodnotení boli formulované ako hlavné zistenia a na ne naviazané hlavné odporúčania, rozdelené podľa relevancie na **operatívne** (pre programové obdobie 2014 – 2020) a na **strategické** (pre programové obdobie 2021 – 2027).

Z 24 hodnotení OP ĽZ, ukončených k 31. 12. 2022, bolo formulovaných 102 operatívnych odporúčaní pre programové obdobie 2014 – 2020 a 121 strategických odporúčaní pre programové obdobie 2021 – 2027.

Ku každému odporúčaníu bolo na úrovni RO a SO **prijaté opatrenie** s uvedením termínu a gestora zodpovedného za jeho realizáciu. Prehľad záverov ukončených hodnotení bol každoročne publikovaný v **Súhrnnej správe o aktivitách hodnotenia a výsledkoch hodnotenia OP ĽZ**.

Všetky hodnotenia sa priebežne zverejňovali na webových stránkach RO, jednotlivých SO, ako aj CKO. Zistenia a odporúčania, vrátane na ne naviazaných prijatých i realizovaných opatrení, boli v plnom znení publikované vo **Výročných správach o vykonávaní OP Ľudské zdroje**,

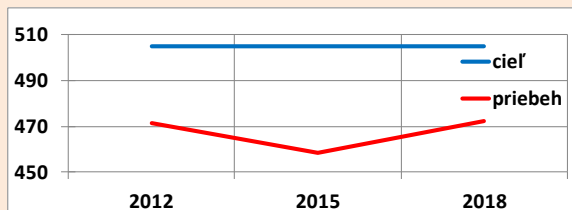
Operačný program Ľudské zdroje

Stratégia OP ĽZ vychádza z Národného programu reforiem SR, ktorý definuje opatrenia na posilňovanie ekonomického rastu a zamestnanosti Slovenskej republiky. Tieto opatrenia prispievajú k naplneniu národných cieľov, ktoré sú v súlade so stratégiou Európa 2020.

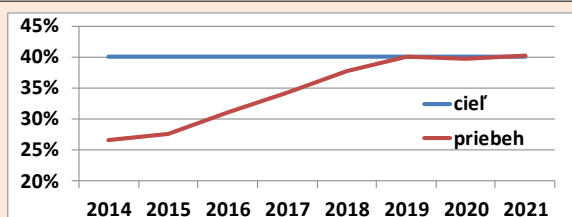
V oblasti vzdelávania, zamestnanosti a sociálneho začlenenia boli pre Slovenskú republiku zadané nasledujúce ciele a takto boli naplnené:

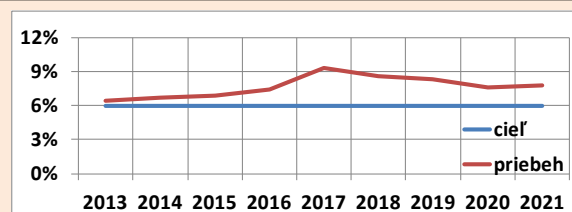
Zvýšiť úroveň znalostí a zručností žiakov na priemerný počet bodov 505 v prieskume OECD – PISA 2018.

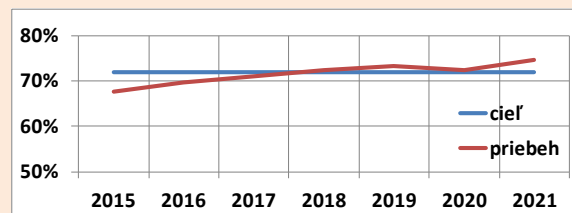
Dosiahnuť, aby najmenej 40% ľudí vo veku 30 – 34 rokov malo ukončené vysokoškolské alebo ekvivalentné vzdelanie.

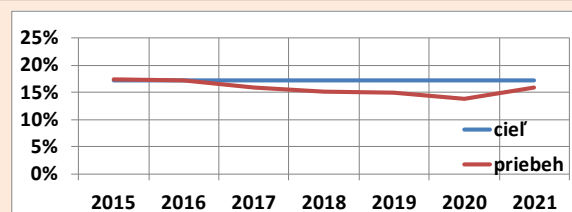
Udržať podiel ľudí, ktorí predčasne ukončujú školskú dochádzku, pod 6 % do roku 2020.

Zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov na 72 % do roku 2020.

Znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2 % do roku 2020.

Pre oblasť vzdelávania, zamestnanosti a sociálnej inklúzie bol v rámci OP ĽZ zadefinovaný nasledujúci globálny cieľ:

Podporiť rozvoj ľudských zdrojov, celoživotného učenia a ich plnohodnotného začlenenia sa na trh práce na zlepšenie ich sociálnej situácie

Dosahovanie globálneho cieľa OP ĽZ v súlade so Stratégiou Európa 2020, s cieľmi Národného programu reforiem a v nadväznosti na Partnerskú dohodu sa realizovalo pomocou mäkkých a tvrdých (investičných) opatrení v prioritných osiach OP (PO CARE nie sú predmetom hodnotenia):

PO Vzdelávanie

PO Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí

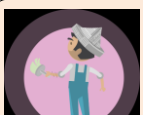
PO Zamestnanosť

PO Sociálne začlenenie

PO Integrácia marginalizovaných rómskych komunít

PO Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít

PO REACT-EU

Intervencie OP ĽZ boli realizované ako prostredníctvom **národných projektov** (NP), tak prostredníctvom **dopytovo-orientovaných projektov** (DOP).

NP systémového charakteru boli realizované v tých oblastiach, kde sa ukázala **absencia systémového prístupu** a nájdenie riešení v danej oblasti si tak vyžadovalo **systemové zmeny s celonárodnou pôsobnosťou**. To umožnilo pripraviť **návrhy legislatívnych zmien**, ktoré boli **prepísané do legislatívy**, príp. sú v **legislatívnom procese**. **NP tak mali potenciál k zmene na celoslovenskej úrovni**.

Prioritná os Vzdelávanie

PO Vzdelávanie (PO1) implementovala opatrenia v súlade s napĺňaním úloh prijatých v rámci *Národného programu reforiem pre oblasť vzdelávania a stratégií tak na úrovni EÚ, ako aj národnej*. Aktuálne určuje smerovanie slovenského školstva na obdobie desiatich rokov *Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania* na roky 2018 – 2027 (NPRVaV⁷), ktorý má presah do nasledujúceho programového obdobia a reflektuje potreby v troch prierezových témach:

- rozvoj systému neformálneho vzdelávania v rámci celoživotného vzdelávania,
- integrácia a inklúzia marginalizovaných rómskych komunít a študentov zo sociálne znevýhodneného prostredia,
- prepojenie systému výchovy a vzdelávania s potrebami ekonomiky a trhu práce.

PO1 bola komplexne zameraná na **zvyšovanie kvality, efektívnosti a prístupnosti vzdelávania na všetkých úrovniach** – od predškolského až po vysokoškolské. Jej cieľom bolo najmä

- **zvýšiť inkluzívnosť vzdelávacieho systému,**
- **skvalitniť výsledky žiakov a študentov,**
- **posilniť odborné vzdelávanie** v súlade s aktuálnymi aj perspektívnymi potrebami trhu práce
- výrazne **zlepšiť kvalitu vysokoškolského štúdia** s dôrazom na jeho prepojenie s praxou,
- **zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania.**

Osobitný dôraz sa v rámci priority kládol na **podporu a rozvoj žiakov a študentov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami** s cieľom maximalizovať ich šance na úspešné uplatnenie sa na trhu práce, aj v spoločnosti.

Aktivity preto smerovali k:

- systematickému **rozvoju kľúčových kompetencií a gramotností** (čitateľská, matematická, prírodovedná, jazyková, IKT) detí už od predškolského veku;
- **zavádzaniu a rozširovaniu inkluzívneho modelu vzdelávania** s cieľom umožniť čo najväčšiemu počtu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vzdelávať sa v hlavnom vzdelávacom prúde;
- **prepojeniu odborného vzdelávania a prípravy na stredných školách s aktuálnymi aj predpokladanými budúcimi potrebami zamestnávateľov**, napríklad prostredníctvom prvkov **duálneho vzdelávania** či väčšieho dôrazu na praktickú prípravu;
- rozvoju **praktických zručností budúcich pedagógov** počas ich vysokoškolského štúdia;
- profesijnému **rozvoju učiteľov**;
- **popularizácii odborného vzdelávania medzi žiakmi ZŠ** a zvyšovaniu záujmu o štúdium v oblasti STEM a IT;
- **vzdelávacím programom na doplnenie základného a/alebo nižšieho stredného vzdelania.**

⁷ Zdroj: <https://www.minedu.sk/17786-sk/narodny-program-rozvoja-vychovy-a-vzdelavania/>

Zacielenie a výstupy Prioritnej osi 1

Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov.

1 836 podporených škôl s inkluzívnym modelom vzdelávania

106 683 detí a žiakov si zlepšovalo zručnosť a zvyšovalo gramotnosť

Celková (indikatívna) alokácia na túto oblasť bola 218 329 614 EUR zo zdrojov EÚ a podporených bolo 7 národných projektov a 5 dopytovo-orientovaných výziev.

Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúcu potreby trhu práce.

284 nových učebných alebo študijných odborov odborného vzdelávania a prípravy

24 184 účastníkov absolvovalo aktivity na podporu praktického vyučovania

Celková (indikatívna) alokácia na túto oblasť bola 41 679 012 EUR zo zdrojov EÚ a podporené boli 2 národné projekty a 1 dopytovo-orientovaná výzva.

Zvýšiť kvalitu VŠ vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja a dosiahnuť prepojenie VŠ vzdelávania s potrebami trhu práce.

1 291 študentov VŠ si zvýšilo kompetencie pre výkon povolania pedagogických zamestnancov

Celková (indikatívna) alokácia na túto oblasť bola 27 487 378 EUR zo zdrojov EÚ a podporený bol 1 národný projekt a 2 dopytovo-orientované výzvy.

Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehĺbovanie a zvyšovanie kvalifikácie.

18 622 účastníkov celoživotného vzdelávania, ktorí získali alebo si zvýšili kvalifikáciu

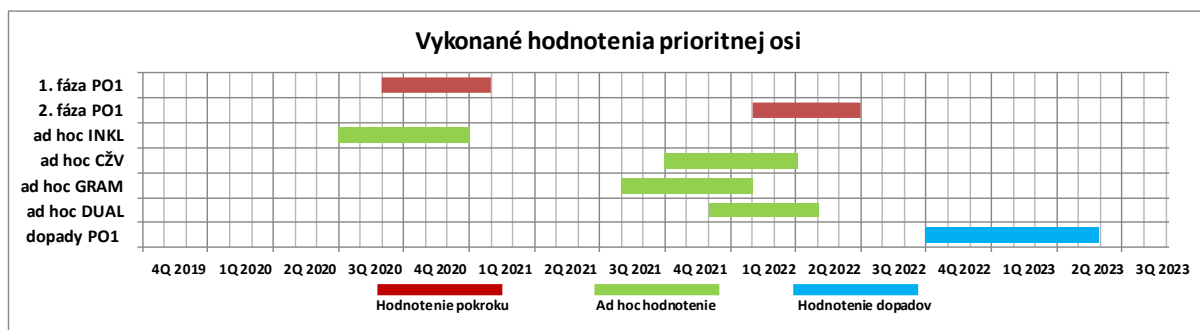

Celková (indikatívna) alokácia na túto oblasť bola 60 000 000 EUR zo zdrojov EÚ a podporené boli 2 národné projekty a 1 dopytovo-orientovaná výzva.

Hodnotenie výsledkov a dopadov Prioritnej osi 1

V PO1 boli vypracované **dve priebežné hodnotenia pokroku** pri naplňaní cieľov PO (1. fáza PO1 a 2. fáza PO1) a **záverečné hodnotenie dopadov** (dopady PO1).

Nad rámec plánovaných hodnotení boli vypracované **4 ad-hoc hodnotenia k aktuálne problematickým okruhom**, vyžadujúcim osobitnú pozornosť: hodnotenie inkluzívnych opatrení (*ad-hoc INKL*), hodnotenie efektívnosti podporených intervencií zameraných na celoživotné vzdelávanie (*ad-hoc ČŽV*), hodnotenie efektívnosti vybraných intervencií zameraných na profesijné kompetencie pedagogických zamestnancov a gramotnosť žiakov (*ad-hoc GRAM*) a hodnotenie efektívnosti podporených intervencií zameraných na odborné vzdelávanie a prípravu (*ad-hoc DUAL*).

V hodnoteniach PO1, ukončených k 31. 12. 2022, bolo uvedených celkom 57 konkrétne formulovaných zistení. Pri každom zistení hodnotitelia uviedli **jedno alebo viac odporúčaní**, ako by podľa ich názoru bolo vhodné na zistené skutočnosti zo strany SO, resp. RO reagovať. Odporúčanie mali jednak **operatívny charakter** (pre aktuálny OP), a takisto **strategický charakter** pre budúce obdobie. Predložené námety boli posúdené a **ku každému odporúčaníu bolo vypracované jedno alebo viac opatrení s konkrétnym uvedením zodpovedného gestora a termínom pre realizáciu**.

Z množstva **operatívnych odporúčaní** je možné pre ilustráciu vybrať nasledujúce:

- Pokračovať v intenzívnej a systematickej podpore žiadateľov a prijímateľov (diferencovanej podľa významu a rizikovosti projektov).
- Dodržiavať, prípadne skrátiť lehoty, najmä kontrol VO.
- Dôkladne pripraviť nastavenie výziev a projektových zámerov s cieľom odfiltrovať maximum potenciálnych komplikácií.
- Optimalizovať rozsah zaznamenávaných údajov a prepojiť sa na dostupné registre a automaticky preberať verejné údaje.

Výzvy pre budúce programové obdobie

V oblasti inkluzívneho vzdelávania sa podarilo vytvoriť **funkčný model inkluzívneho vzdelávania** a vybudovať **inkluzívne tímy na školách**. **Fungovanie inkluzívnych tímov je pre integráciu detí so ŠVVP zásadné a prínosy inkluzívnych tímov boli jednoznačne potvrdené.**

Je nevyhnutné **pokračovať v podpore inkluzívnych opatrení, a to najmä v MŠ a ZŠ, kde majú inkluzívne tímy najväčšie opodstatnenie**. Financovanie inkluzívnych tímov by malo smerovať **k systémovému (nie projektovému) riešeniu**.

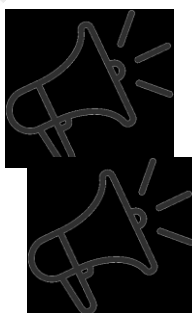
V oblasti zvyšovania gramotností detí a žiakov sa podarilo na školách, kde boli realizované DOP zamerané na posilnenie čitateľskej, matematickej, prírodovednej a IKT gramotnosti, **docieliť zlepšenie výsledkov žiakov**.

Potreba posilňovania gramotností (Slovensko stále nedosahuje priemer štátov OECD) sa dotýka **väčšiny žiakov**, je preto vhodné **zvážiť systémové riešenie v rámci NP**, ktoré by malo celonárodný vplyv.

V rámci podpory odborného vzdelávania sa podarilo **naštartovať systém funkčného duálneho vzdelávania (SDV)**, čo dokumentuje aj počet stredných odborných škôl, ktoré sa do SDV zapojili, a **trend nárastu počtu žiakov**, ktorí sa SDV zúčastňujú.

V budúcnosti je nevyhnutné **pravidelné vyhodnocovanie potrieb trhu práce** a operatívne prispôsobovanie odborného vzdelávania týmto potrebám (prispôsobovanie vzdelávacích programov, otváranie/zatváranie adekvátnych študijných odborov, preškolenie pedagógov v nadväznosti na podnikovú prax, prispôsobovanie výučby novým trendom a pod.).

Zásadné sú aktivity, ktoré budú **motivovať žiakov** (ale aj rodičov) k štúdiu SOŠ a zapojeniu sa do SDV.

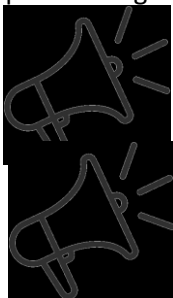
Intervencie v oblasti vysokého školstva nemali systémový charakter, a preto vysoké školstvo predstavuje významnú výzvu pre ďalšie obdobie. Myšlienka **maximálne prepojiť VŠ štúdium s praxou sa ukázala ako správna** (príkladom môže byť NP IT Akadémia).

Je však potrebné **zaktivovať akademickú sféru** a **vyvolať dopyt** po intervenciách vedúcich k prepojeniu VŠ s praxou.

V rámci celoživotného vzdelávania (CŽV) sa podarilo **vytvoriť kompatibilný a priechodný systém** medzi sektormi formálneho a neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Bol vytvorený **funkčný celonárodný systém overovania kvalifikácií**, ktorý umožňuje v rámci CŽV pružne reagovať na požiadavky trhu práce.

V budúcnosti je nevyhnutná ďalšia **harmonizácia Sústavy odborných kvalifikácií**.

Je potrebné **zvýšenie kvality** poskytovaných vzdelávacích služieb, napr. **hodnotením kvality poskytovateľov CŽV**.

Jeden príklad za všetky

ČO: Dopytovo-orientovaný projekt „Šanca pre kvalitnejšie vzdelávanie žiakov so ŠVVP“

KDE: Žilinský samosprávny kraj

KTO: Základná škola, Ulica mieru, Bytča

Cieľom projektu bolo zlepšenie študijných výsledkov žiakov ohrozených školským neúspechom a vytváranie vhodných podmienok pre vzdelávanie s dôrazom na uplatňovanie rovnakého prístupu ku vzdelaniu. Podpora inklúzie sa zameriavala na činnosť dvoch asistentov učiteľa pre žiakov so zdravotným znevýhodnením a dvoch špeciálnych pedagógov pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Ďalšie dostupné informácie k Prioritnej osi 1

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/operacny-program-ludske-zdroje/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/suhrnna-sprava-hodnoteniach/>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/suhrnne-spravy/suhrnna-sprava-op-lz-2022.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/suhrnne-spravy/suhrnna-sprava-op-lz-2021-1.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/implementacia-op-lz/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/sekcia-fondov-eu/programove-obdobie-2014-2020/implementacia-op-ludske-zdroje/vyrocna-sprava-2022/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/implementacia-op-ludske-zdroje/vyrocna-sprava-2021/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/hodnotenia-op-lz/>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-po1.zip>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-pokroku-k-naplneniu-cielov-po1-vzdelavanie.zip>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-efektivnosti-vybranych-intervencii-po1.zip>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/efektivnost-podporených-intervencii-z-po1-vzdelavanie-op-lz-zameranych-celozivotne-vzdelavanie.zip>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-efektivnosti-podporených-intervencii-z-po1-vzdelavanie-prilohy.zip>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-pokroku-k-naplneniu-cielov-po-vzdelavanie-ramci-op-lz-2-etapa.zip>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-plnenia-stanovených-cielov-dopadov-prioritnej-osi-vzdelavanie.pdf>

<https://www.partnerskadohoda.gov.sk/60-sk/operacny-program-ludske-zdroje/?csrc=13566492392180039441>

<https://www.minedu.sk>

Prioritná os Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí

PO Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí (PO2) bola zameraná na **podporu zamestnanosti mladých ľudí vo veku 15 až 29 rokov**. Táto prioritná os bola do OP ĽZ zaradená z dôvodu vysokej miery nezamestnanosti mladých ľudí na Slovensku.

Hlavným cieľom tejto priority bolo **zavedenie systému Záruky pre mladých**, ktorý má za cieľ **zvýšiť zamestnanosť a zamestnateľnosť mladých ľudí**. Záruka pre mladých zabezpečuje, že **všetci mladí ľudia do 25 rokov získajú do štyroch mesiacov** po tom, čo sa stanú nezamestnanými alebo dokončia formálne vzdelanie, **kvalitnú ponuku zamestnania, ďalšieho vzdelávania, učňovskej alebo odbornej prípravy**.

Cieľovou skupinou sú **mladí ľudia vo veku 15 až 29 rokov**, ktorí **nie sú v zamestnaní, vo vzdelávaní alebo v profesijnej príprave** (tzv. NEET). Prioritná os sa teda zameriava na **zvýšenie zamestnanosti a zamestnateľnosti** tejto ohrozenej skupiny mladých ľudí, ktorí sú najviac ohrození nezamestnanosťou.

Opatrenia na podporu zamestnanosti mladých zahŕňali napríklad:

- prípravu na **pracovný pohovor**;
- pomoc pri **hľadaní zamestnania**;
- **vzdelávanie** a prípravu pre trh práce;
- získavanie **praktických skúseností**;
- podporu **podnikania mladých** či ciele programy pre neaktívnych mladých, ktorí nie sú v evidencii uchádzačov o zamestnanie.

Medzi prínosy PO2 patrí:

- **zníženie miery neaktivity** mladých NEET;
- **zvýšenie ich zamestnanosti** vďaka kvalitným ponukám práce, odbornej prípravy alebo ďalšieho vzdelávania.

Intervencie prispeli k lepšiemu **uplatneniu mladých ľudí na trhu práce** a k riešeniu ich nezamestnanosti. Systém *Záruk pre mladých* tak výrazne napomohol **integrácii mladých ľudí** na trh práce a do spoločnosti.

Zacielenie a výstupy Prioritnej osi 2

Zavedením záruky pre mladých nezamestnaných ľudí, ktorí patria k NEET, zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a účasť mladých ľudí na trhu práce.

126 211 osôb vo veku do 29 rokov bolo podporených pri získavaní zamestnania

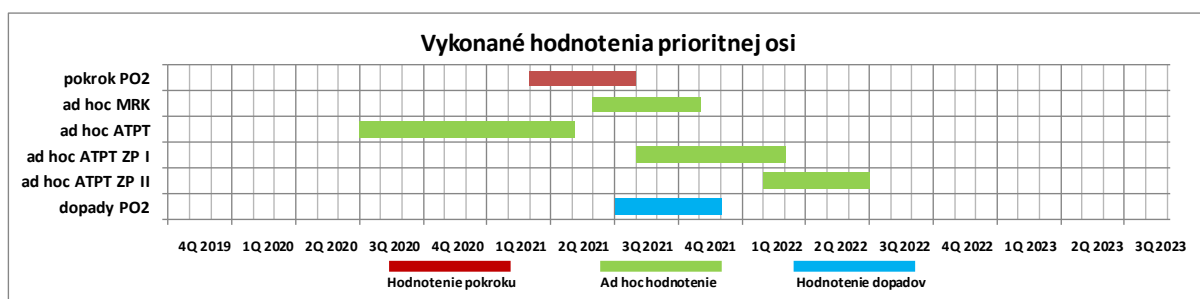

Celková (indikatívna) alokácia na túto oblasť bola 172 270 942 EUR zo zdrojov EÚ a podporených bolo 11 národných projektov a 2 dopytovo-orientované výzvy.

Hodnotenie výsledkov a dopadov Prioritnej osi 2

V PO2 bolo vypracované **priebežné hodnotenie pokroku** pri napĺňaní cieľov PO (*pokrok PO2*) a **záverečné hodnotenie dopadov** (*dopady PO2*).

Nad rámec plánovaných hodnotení boli vypracované **4 ad-hoc hodnotenia k aktuálne problematickým okruhom**, vyžadujúcim osobitnú pozornosť: hodnotenie vybraných opatrení aktívnej politiky trhu práce (*ad-hoc APTP*), hodnotenie nástrojov na podporu komplexného komunitného rozvoja v obciach s MRK (*ad-hoc MRK*). Na opatrení aktívnej politiky trhu práce v oblasti podpory zamestnávania osôb so ZP sa zameralo aj ďalšie ad-hoc hodnotenie, operatívne rozdelené na dve časti, zamerané na kvantitatívne hodnotenie vplyvu realizovaných aktivít – nástrojov (*ad-hoc ATPT ZP I*) a na kvalitatívne hodnotenie vplyvu realizovaných aktivít – nástrojov (*ad-hoc APTP ZP II*).

V hodnoteniach PO2, ukončených k 31. 12. 2022, bolo uvedených celkom 42 konkrétne formulovaných zistení. Pri každom zistení hodnotitelia uviedli **jedno alebo viac odporúčaní**, ako by podľa ich názoru bolo vhodné na zistené skutočnosti zo strany SO, resp. RO reagovať. Predložené námety boli posúdené a ku každému odporúčaniu bolo vypracované jedno alebo viac **opatrení s konkrétnym uvedením zodpovedného gestora a termínom pre realizáciu**.

Z množstva **operatívnych odporúčaní** je možné pre ilustráciu vybrať nasledujúce:

- **prepojiť informačné systémy** Sociálnej poisťovne a MPSVR SR, aby umožnil zobrazit rôzne údaje o účastníkoch;
- **zjednodušiť kartu účastníka** a jej vyplňanie;
- **motivovať mládež** k zapojeniu sa do aktivít komunitných centier (KC) a posilnenie spolupráce KC v oblasti doučovania.

Výzvy pre budúce programové obdobie

Bola identifikovaná **problematická koordinácia a komunikácia** strán zapojených do implementácie.

Zlepšiť koordináciu a komunikáciu zapojených strán (RO OP ĽZ, vecných sekcií MPSVR, Ústredia PSVaR a jeho úradov PSVaR, implementačnej agentúry MPSVR SR a ďalších) **pri skladbe a príprave obsahu** a implementačných pravidiel nástrojov pre **zvýšenie synergie** budúcej Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí a Záruky pre mladých.

Ohrozenie udržateľnosti fungujúcich nástrojov po skončení financovania z EŠIF, aj keď naďalej trvá situácia na trhu, ktorá nástroje iniciovala.

Zabezpečiť **dlhšie trvanie nástrojov** v rámci programového obdobia tak, aby kopírovali dynamiku vývoja spoločenského kontextu.

Bol identifikovaný **veľký počet nástrojov** na cieľové skupiny a konkurencia medzi nimi.

Znížiť počet nástrojov na menší počet s vymedzením na isté cieľové skupiny a dbať na to, aby boli všetky pokryté účinnými nástrojmi, **bez zbytočnej konkurencie** medzi nimi.

Zistila sa nízka **úroveň previazanosti DOP a NP**.

Zameranie DOP by malo byť doplnkové k NP, aby si navzájom nekonkurovali. Projekty DOP by mali byť zamerané najmä na **neaktívnych mladých ľudí mimo evidenciu**. Takýto typ projektov by mali realizovať hlavne subjekty, ktoré **majú skúsenosti na lokálnej úrovni s neaktívnymi mladými ľuďmi**, vedia ich identifikovať, budú im vedieť poskytovať cieleňé poradenské a odborné služby s tým, aby ich priblížili k trhu práce.

Jeden príklad za všetky

ČO: Národný projekt „Absolventská prax štartuje zamestnanie“

KDE: Celé Slovensko

KTO: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Cieľom projektu bola podpora zamestnateľnosti a zamestnanosti absolventov škôl prostredníctvom získavania a prehľbovania pracovných zručností. Mladí ľudia mnohokrát nemajú možnosť získať pracovné návyky a zručnosti nevyhnutné pre uplatnenie sa na trhu práce. Je to najmä z dôvodu, že sa im nepodarí ihneď po absolvovaní štúdia nájsť si zamestnanie.

Ďalšie dostupné informácie k Prioritnej osi 2

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/operacny-program-ludske-zdroje/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/suhrnna-sprava-hodnoteniach/>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/suhrnne-spravy/suhrnna-sprava-op-lz-2022.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/suhrnne-spravy/suhrnna-sprava-op-lz-2021-1.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/implementacia-op-lz/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/sekcia-fondov-eu/programove-obdobie-2014-2020/implementacia-op-ludske-zdroje/vyrocna-sprava-2022/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/implementacia-op-ludske-zdroje/vyrocna-sprava-2021/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/hodnotenia-op-lz/>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/zaverecna-hodnotiaca-sprava-hodnotenie-pokroku-k-naplneniu-cielov-po2.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-vybranych-opatreni-aktivnej-politiky-trhu-prace.zip>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/kvantitativne-hodnotenie-vplyvu-realizovanych-aktivit-nastrojov-aptp-oblasti-podpory-zamestnavania-osob-so-zp.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/kvalitativne-hodnotenie-vplyvu-realizovanych-aktivit-nastrojov-aptp-oblasti-podpory-zamestnavania-osob-so-zp.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-nastrojov-podporu-komplexneho-komunitneho-rozvoja-mrk.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/izm/hodnotenie-plnenia-cielov-dopadov-po2-izm.pdf>

<https://www.partnerskadohoda.gov.sk/60-sk/operacny-program-ludske-zdroje/?csrt=13566492392180039441>

Prioritná os Zamestnanosť

PO Zamestnanosť (PO3) bola zameraná na **podporu zamestnanosti**. Táto prioritná os bola zaradená z dôvodu **potreby podpory udržateľnej a kvalitnej zamestnanosti a mobility pracovnej sily** na Slovensku.

Cieľom PO3 bolo **zlepšenie fungovania trhu práce** prostredníctvom viacerých opatrení. Kľúčovým zámerom bolo **zvýšenie zamestnanosti znevýhodnených skupín obyvateľstva**, ku ktorým patria najmä

- dlhodobo nezamestnaní,
- starší ľudia,
- nízko kvalifikovaní,
- zdravotne postihnuté osoby.

Prioritná os sa preto zamerala na:

- **zlepšenie prístupu uchádzačov o zamestnanie na trh práce** (najmä vyššie spomínaných znevýhodnených skupín);
- **mobilitu pracovnej sily** medzi regiónmi;
- **adaptabilitu** zamestnancov na meniace sa podmienky trhu práce;
- **modernizáciu** inštitúcií trhu práce, akými sú napríklad služby zamestnanosti.

Opatrenia na podporu zamestnanosti zahŕňali napríklad:

- **vzdelávanie** a prípravu pre trh práce;
- **podporu mobility** pracovnej sily;
- **pomoc pri hľadaní zamestnania**;
- podporu udržateľnej **samostatne zárobkovej činnosti**;
- programy na **zlepšenie zručností zamestnancov**;
- **posilnenie personálnych kapacít a služieb zamestnanosti**.

Medzi prínosy PO3 patrí:

- **zvýšenie zamestnanosti** znevýhodnených skupín obyvateľstva;
- **skvalitnenie fungovania** trhu práce;
- lepšie prepojenie **ponuky a dopytu na trhu práce**;
- **zníženie vysokej nezamestnanosti** v krajine.

Zacielenie a výstupy Prioritnej osi 3

Zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a znížiť nezamestnanosť s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnuté osoby.

98 161 dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnutých osôb sa zamestnalo

Zlepšiť prístup na trh práce uplatnením účinných nástrojov na podporu zamestnanosti, vrátane podpory mobility pre získanie zamestnania, adaptability zamestnancov, samostatnej zárobkovej činnosti a aktivít vo vidieckych oblastiach.

445 882 podporených osôb si udržalo pracovné miesta šesť mesiacov po ukončení pomoci

Celková (indikatívna) alokácia na túto oblasť bola 788 460 221 EUR zo zdrojov EÚ a podporených bolo 32 národných projektov a 2 dopytovo-orientované výzvy.

Zlepšením podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života zvýšiť zamestnanosť osôb s rodičovskými povinnosťami, najmä žien.

14 115 podporených rodičov starajúcich sa o dieťa/deti do 3 rokov veku

Celková (indikatívna) alokácia na túto oblasť bola 72 500 000 EUR zo zdrojov EÚ a podporené boli 5 národných projektov a 2 dopytovo-orientované výzvy.

Zvýšiť kvalitu a kapacity verejných služieb zamestnanosti na zodpovedajúcu úroveň v nadväznosti na meniace sa potreby a požiadavky trhu práce, nadnárodnú pracovnú mobilitu, a zvýšiť účasť partnerov a súkromných služieb zamestnanosti na riešení problémov v oblasti zamestnanosti.

3 577 zamestnancov inštitúcií trhu práce absolvovalo vzdelávanie na zvýšenie zručností poskytovať individualizované služby klientom

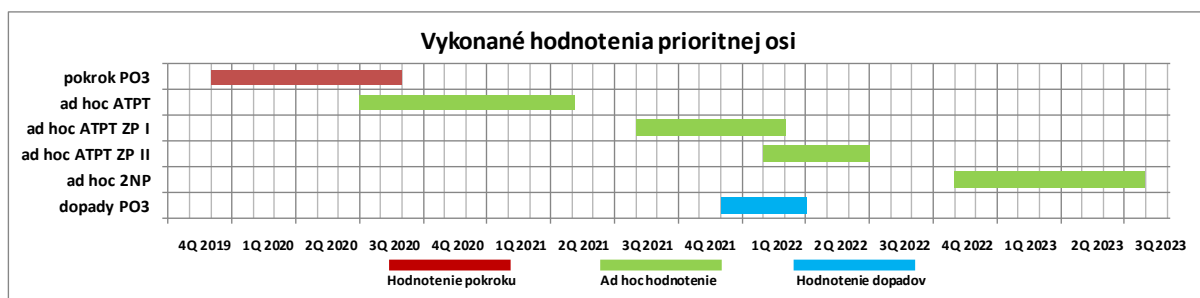
Celková (indikatívna) alokácia na túto oblasť bola 465 262 575 EUR zo zdrojov EÚ a podporených bolo 7 národných projektov.

Hodnotenie výsledkov a dopadov Prioritnej osi 3

V PO3 bolo vypracované **priebežné hodnotenie pokroku** pri napĺňaní cieľov PO (*pokrok PO3*) a **záverečné hodnotenie dopadov** (*dopady PO3*).

Nad rámec plánovaných hodnotení boli vypracované **4 ad-hoc hodnotenia k aktuálne problematickým okruhom**, vyžadujúcim osobitnú pozornosť. Hodnotenie vybraných opatrení aktívnej politiky trhu práce (*ad-hoc APTP*) a nadväzujúce hodnotenie aktívnej politiky trhu práce v oblasti podpory zamestnávania osôb so ZP, operatívne rozdelené na dve časti, zamerané na kvantitatívne hodnotenie vplyvu realizovaných aktivít – nástrojov (*ad-hoc APTP ZP I*) a na kvalitatívne hodnotenie vplyvu realizovaných aktivít – nástrojov (*ad-hoc APTP ZP II*).

Posledné ad-hoc hodnotenie bolo zamerané na efektívnosť podporených intervencií v NP *Podpora zamestnateľnosti v regióne horná Nitra* a NP *Investičná pomoc pre sociálne podniky* (*ad-hoc 2NP*).

V hodnoteniach PO3, ukončených k 31. 12. 2022, bolo uvedených celkom 29 konkrétne formulovaných zistení. Pri každom zistení hodnotiteľa uviedli **jedno alebo viac odporúčaní**, ako by podľa ich názoru bolo vhodné na zistené skutočnosti zo strany SO, resp. RO reagovať. Predložené námety boli posúdené a ku každému odporúčaníu bolo vypracované jedno alebo viac **opatrení s konkrétnym uvedením zodpovedného gestora a termínom pre realizáciu**.

Z množstva **operatívnych odporúčaní** je možné pre ilustráciu vybrať nasledujúce:

- sústrediť sa na **odborné vzdelávanie v súlade s potrebami trhu práce**;
- **zjednotiť prístup v monitorovaní MU verzus karta účastníka**, čím by sa zamedzilo duplicitnému vykazovaniu osôb na projekte;
- zabezpečiť školenia, webináre, semináre, resp. zverejňovať na webových sídlach MPSVR SR a IA MPSVR SR **prezentácie k najčastejšie realizovaným chybám pri predkladaní dokumentácie** (žiadostí o platby, výročných/záverečných monitorovacích správ), čím by sa mohlo predísť obdobným pochybeniam do budúcnosti;
- zabezpečiť **konzistentnosť údajov v DB ÚPSVaR**, nakoľko ide o **jedinečný dátový zdroj** pre hodnotenie rôznych dôležitých aspektov politiky zamestnanosti.

Výzvy pre budúce programové obdobie

Skladba a obsah nástrojov IP 3.1. boli vyhovujúce, ich rozsah použitia a účinnosť však boli rôzne.

Preferovať nástroje umožňujúce ich dostatočnú **flexibilitu a kombinovateľnosť** v reagovaní na meniace sa potreby trhu práce. Podpora by mala reflektovať **širokú škálu vzdelania, skúsenosti a zručnosti** uchádzačov o zamestnanie a zohľadňovať ich znevýhodnenia. NP a DOP by sa mali navzájom dopĺňať a podporovať.

Pre znevýhodnené skupiny dosiahli nástroje v priebehu sledovaného obdobia aspoň minimálny účinok v roku 2019, a to hlavne u skupiny DN, UoZ, UoZ 50+ a UoZ NK.

Pokračovať v implementácii **nástrojov, ktoré sa osvedčili svojou účinnosťou** v prepojení na situáciu na trhu práce. Napríklad zvážiť väčší rozsah použitia súčasného NP *Reštart – príležitosť pre dlhodobo nezamestnaných vrátiť sa na trh práce, Chceme byť aktívni na trhu práce, Cesta z kruhu nezamestnanosti, ale aj Šanca na zamestnanie*.

Nástrojmi IP 3.2 a 3.3 sa podarilo čiastočne len vyrovnávanie horizontálnej segregácie, svojím obsahom nepodporili vôbec znižovanie vertikálnej segregácie.

Posilniť existujúce a vytvoriť nové nástroje podporujúce **rodovú segregáciu** – horizontálnu a vertikálnu a tiež **zamestnávanie rodičov s deťmi**.

Aktivity IP 3.3 umožnili lepší prístup nezamestnaných ľudí na trh práce.

Budovať **inštitucionálne kapacity** pre posilnenie úlohy verejných a súkromných služieb v zamestnanosti.

Pokračovať v **rozvoji kapacít verejných služieb, v rozvoji zamestnanosti prostredníctvom vzdelávania, digitalizácie a rozvoja zručností pre individuálny prístup** k uchádzačom o zamestnanie a tiež v **budovaní partnerstiev** pre podporu zamestnávania a reagovania na potreby trhu práce v regiónoch.

Existuje pomerne široké spektrum nástrojov podporujúcich prípravu na zamestnanie, schopnosť sa zamestnať a tiež tvorbu nových pracovných miest pre UoZ.

Zabezpečiť dostatočné pokrytie potrieb **pre služby v zamestnanosti** pre uchádzačov o zamestnanie na nasledovných troch úrovniach:

- podpora **prípravy na zamestnanie**,
- podpora **schopnosti sa zamestnať**,
- podpora **tvorby nových pracovných miest**.

Jeden príklad za všetky

ČO: Národný projekt „Rodová rovnosť na pracovisku“

KDE: Celé Slovensko

KTO: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Základným cieľom NP bolo prispieť k vytvoreniu systémových opatrení pre uplatňovanie politiky zosúladenia rodinného a pracovného života v podmienkach Slovenska.

Harmónia je kľúčom k spokojnosti človeka. Platí to v živote, rodine, práci, tak pre mužov, ako aj pre ženy. Mnohé ťažkosti i konflikty, ktoré život prináša, spôsobuje nerovnosť pracovných i existenčných podmienok medzi ženami a mužmi.

Ďalšie dostupné informácie k Prioritnej osi 3

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/operacny-program-ludske-zdroje/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/suhrnna-sprava-hodnoteniach/>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/suhrnne-spravy/suhrnna-sprava-op-lz-2022.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/suhrnne-spravy/suhrnna-sprava-op-lz-2021-1.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/implementacia-op-lz/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/sekcia-fondov-eu/programove-obdobie-2014-2020/implementacia-op-ludske-zdroje/vyrocna-sprava-2022/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/implementacia-op-ludske-zdroje/vyrocna-sprava-2021/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/hodnotenia-op-lz/>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/zaverecna-hodnotiaca-sprava-hodnotenie-pokroku-k-naplneniu-cielov-po3-zamestnanost.zip>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-efektivnosti-podporených-intervencií-z-po3-zamestnanost-op-lz-zameraných-vybrané-projekty.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-vybranych-opatreni-aktivnej-politiky-trhu-prace.zip>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/kvantitativne-hodnotenie-vplyvu-realizovanych-aktivit-nastrojov-aptp-oblasti-podpory-zamestnavania-osob-so-zp.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/kvalitativne-hodnotenie-vplyvu-realizovanych-aktivit-nastrojov-aptp-oblasti-podpory-zamestnavania-osob-so-zp.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-plnenia-stanovenych-cielov-dopadov-po3-zamestnanost.pdf>

<https://www.partnerskadohoda.gov.sk/60-sk/operacny-program-ludske-zdroje/?csrc=13566492392180039441>

Prioritná os Sociálne začlenenie

PO Sociálne začlenenie (PO4) bola zameraná na **podporu sociálneho začlenenia znevýhodnených skupín obyvateľstva**. Táto prioritná os reagovala na potrebu **systematicky a dlhodobo podporovať sociálne začlenenie a boj proti chudobe** na Slovensku.

Hlavným cieľom priority bolo **zlepšenie začlenenia ľudí, ktorí sú ohrození chudobou, sociálnym vylúčením alebo diskrimináciou**, a to prostredníctvom **komplexných systémových opatrení a politík**. Osobitný dôraz sa kládol na aktívne začlenenie:

- **dlhodobo nezamestnaných,**
- **príslušníkov marginalizovaných komunít,**
- **osôb so zdravotným postihnutím,**
- **rodín s deťmi či jednotlivcov, ktorí čelia viacnásobnému znevýhodneniu.**

Prioritná os sa preto zameriavala na **široké spektrum vzájomne prepojených aktivít** ako je:

- **zefektívnenie súčasných a zavádzanie nových nástrojov** sociálnej pomoci,
- **profesionalizácia** výkonu sociálnej práce,
- **rozvoj komunitných služieb,**
- **aktivizácia** klientov,
- **zlepšenie prístupu k bývaniu,**
- **vzdelávanie** zamerané na zvyšovanie zamestnateľnosti,
- **prevencia diskriminácie.**

Osobitný dôraz sa kládol na **systematickú podporu prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v oblasti sociálnych služieb, náhradnej rodinnej starostlivosti aj psychiatrickej zdravotnej starostlivosti**.

Opatrenia na dosiahnutie týchto cieľov zahŕňali:

- **komplexné programy aktívneho začleňovania** aj prostredníctvom sociálnej ekonomiky,
- **individualizované služby zamestnanosti,**
- **podporu komunitných centier,**
- **programy prechodu klientov z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť,**
- **vzdelávanie zamerané na nediskrimináciu,**
- **podporu zariadení komunitnej starostlivosti** a mnohé ďalšie.

Efektívnou realizáciou uceleného súboru týchto opatrení sa zvýšila **kvalita života** ľudí ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením a **znížila miera ich ohrozenia** chudobou a vylúčením. Podpora komunitných služieb viedla k postupnej **deinštitucionalizácii a transformácii systému sociálnych služieb** na Slovensku.

Zacielenie a výstupy Prioritnej osi 4

Zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb v spoločnosti, vrátane na trhu práce.

593 782 osôb využilo služby alebo opatrenia sociálneho začlenenia

Prevenca a eliminácia všetkých foriem diskriminácie.

32 722 osôb bolo zapojených do vzdelávania alebo využívalo poradenstvo v oblasti prevencie a eliminácie diskriminácie

Celková (indikatívna) alokácia na túto oblasť bola 152 184 323 EUR zo zdrojov EÚ a podporených bolo 18 národných projektov a 5 dopytovo-orientovaných výziev.

Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť.

65 690 osôb využilo služby alebo opatrenia na komunitnej úrovni, v domácom prostredí, otvorenom prostredí alebo v náhradnom prostredí

Vytvoriť štandardné klinické postupy a štandardné postupy pre výkon prevencie a začleniť ich do celoštátneho systému zdravotnej starostlivosti.

317 novo vytvorených štandardných klinických postupov

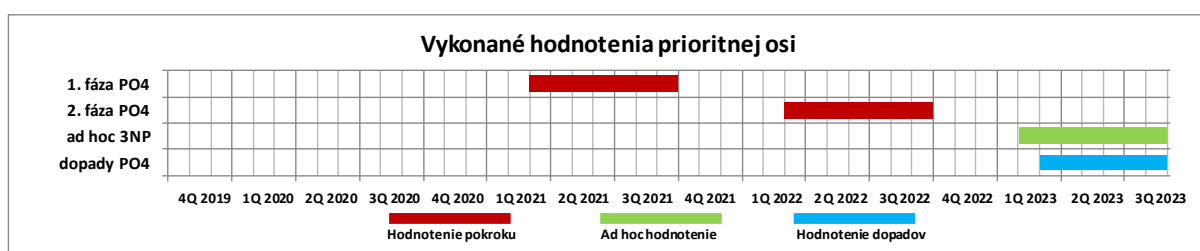

Celková (indikatívna) alokácia na túto oblasť bola 142 484 989 EUR zo zdrojov EÚ a podporených bolo 8 národných projektov a 5 dopytovo-orientovaných výziev.

Hodnotenie výsledkov a dopadov Prioritnej osi 4

V PO4 boli vypracované **dve priebežné hodnotenia pokroku** pri napĺňaní cieľov PO (1. fáza PO4 a 2. fáza PO4) a **záverečné hodnotenie dopadov** (dopady PO4).

Nad rámec plánovaných hodnotení bolo vypracované **ad-hoc hodnotenie** efektívnosti podporených intervencií v rámci troch NP (*ad-hoc 3NP*). Išlo o tieto NP: *Podpora rozvoja sociálnej práce v rodinnom prostredí klientov v oblasti sociálnych vecí a rodiny, Integrovaný prístup k výkonu sociálnej práce zamestnancami ÚPSVAR I. a Integrovaný prístup k výkonu sociálnej práce zamestnancami ÚPSVAR II.*

V hodnoteniach PO4, ukončených k 31. 12. 2022, bolo uvedených celkom 21 konkrétne formulovaných zistení. Pri každom zistení hodnotiteľa uviedli **jedno alebo viac odporúčaní**, ako by podľa ich názoru bolo vhodné na zistené skutočnosti zo strany SO, resp. RO reagovať. Predložené námety boli posúdené a ku každému odporúčaní bolo vypracované **jedno alebo viac opatrení s konkrétnym uvedením zodpovedného gestora a termínom pre realizáciu**.

Z množstva **operatívnych odporúčaní** je možné pre ilustráciu vybrať nasledujúce:

- **porovnať rozdielne prístupy** k zberu osobných údajov o účastníkoch projektov a **prehodnotiť zmysel karty účastníka** v rámci sociálnych služieb krízovej intervencie PO4 a iných projektov zameraných na sociálnu inklúziu znevýhodnených osôb,
- viesť čo **najkonkrétnejšie záznamy o príčinách neschválenia** ŽoNFP a tieto pravidelne interne vyhodnocovať a **výsledky využívať pri priebežnom zdokonaľovaní systému implementácie, pri príprave pracovných formulárov, príloh a metodických dokumentov** pre žiadateľov, s konečným zámerom **zníženia chybovosti** na strane žiadateľov,
- zvýšenie **atraktivity výziev a vyzvaní pre žiadateľov**, napr. **zvýšením limitov na mzdy a rozšírením oprávnených osobných výdavkov**, minimálne o výdavky na finančné a projektové riadenie DOP. Je tiež potrebné počítať s **automatickou valorizáciou mzdových výdavkov**,
- venovať úsilie **zbieraniu príkladov dobrej praxe a ich následnej sumarizácii a propagácii** medzi odbornou i laickou verejnosťou.

Výzvy pre budúce programové obdobie

Dôležitosť včasného začatia implementácie.

Vyvarovať sa oneskoreného nábehu implementácie, a to najmä **včasnou a dôkladnou prípravou riadiacej dokumentácie a metodických pokynov** v dostatočnom predstihu pred vyhlásením výziev/vyzvaní.

Zníženie vysokej miery **neistoty** medzi prijímateľmi z dôvodu systémových zmien.

Pokračovať v realizovaných intervenciách a **hľadať riešenia na trvalú integráciu vytvorených/podporených pozícií do interných štruktúr** relevantných orgánov a inštitúcií.

Realizované intervencie prispievajú k napĺňaniu cieľov *Národnej stratégie deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti*.

Kontinuálne pokračovať s **metodickým vedením a podporou transformačných tímov** tak, aby bol dodržaný jednotný postup **procesu deinštitucionalizácie**.

Vhodne **kombinovať NP a DOP**.

NP by mali byť používané najmä na plošné a štandardizované činnosti a na plošné pilotné overovanie nových metodicko-systémových postupov a opatrení v praxi.

DOP v sociálnych službách využívať pri aktivitách, keď ide o neštandardizované heterogénne činnosti, ktoré sa líšia od prijímateľa k prijímateľovi a nie je možné implementovať ich cez NP.

Zvýšenie úspešnosti implementácie a čerpania finančných prostriedkov.

Dôsledne dbať na časovú nadväznosť druhej a ďalšej fázy NP za účelom **kontinuity poskytovaných služieb a udržania personálneho obsadenia projektu**.

Posilniť personálne a odborné kapacity relevantných orgánov a inštitúcií, ktoré so zraniteľnými skupinami obyvateľstva priamo pracujú.

Rast kvality poskytovania sociálnych služieb prostredníctvom **skúsených odborníkov**.

Nastaviť politiku odmeňovania sociálnych pracovníkov porovnateľne so súkromným sektorom, čo výrazne **posilní záujem odborníkov** podieľať sa na projektoch. Zakomponovať **mechanizmy postupného zvyšovania platov**, aby nedochádzalo k **roztváraníu platových nožníc** medzi zamestnancami projektov a mimo nich.

Jeden príklad za všetky

ČO: Národný projekt „Sme si rovní“

KDE: Celé Slovensko s výnimkou Bratislavského kraja

KTO: Slovenský paralympijský výbor

Pilotné overenie inovatívneho systému sociálneho začleňovania osôb so zdravotným postihnutím zriadením siete včasnej pomoci, poradenstva a pohybovej motivácie pri odchode zo zdravotníckych a/alebo rehabilitačných zariadení. Základná myšlienka je postavená na potrebe včasnej pomoci a komunitnej podpory rovnocenného života a aktívneho začleňovania sa späť do života pomocou motivačnej a odbornej intervencie rovnako zdravotne postihnutých.

Ďalšie dostupné informácie k Prioritnej osi 4

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/operacny-program-ludske-zdroje/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/suhrnna-sprava-hodnoteniach/>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/suhrnne-spravy/suhrnna-sprava-op-lz-2022.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/suhrnne-spravy/suhrnna-sprava-op-lz-2021-1.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/implementacia-op-lz/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/sekcia-fondov-eu/programove-obdobie-2014-2020/implementacia-op-ludske-zdroje/vyrocna-sprava-2022/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/implementacia-op-ludske-zdroje/vyrocna-sprava-2021/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/hodnotenia-op-lz/>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/zaverecna-hodnotiaca-sprava-hodnotenie-pokroku-k-naplneniu-cielov-po4-socialne-zaclenenie.zip>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-pokroku-k-naplneniu-cielov-po4-socialne-zaclenenie-ramci-op-lz-2-etapa.zip>

<https://www.partnerskadohoda.gov.sk/60-sk/operacny-program-ludske-zdroje/?csrt=13566492392180039441>

Prioritná os Integrácia marginalizovaných rómskych komunít

Ako vyplynulo zo skúseností z programového obdobia 2007 – 2013, ale aj z Národného programu reforiem SR a Stratégie SR pre integráciu Rómov do roka 2020⁸, **obyvatelia marginalizovaných rómskych komunít (MRK)** sú považovaní za najviac postihnutých **chudobou a sociálnym vylúčením**.

Práve na zmiernenie chudoby a sociálneho vylúčenia reaguje stratégia OP ĽZ, v rámci ktorej sú na podporu opatrení zameraných na zlepšenie integrácie MRK programované **dve PO s predpokladaným synergickým účinkom**:

- *PO5 Integrácia marginalizovaných rómskych komunít,*
- *PO6 Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít.*

PO Integrácia marginalizovaných rómskych komunít (PO5) bola zameraná na dosiahnutie troch špecifických cieľov, sledujú zámer komplexnej podpory **desegregácie** a rozšírenia možností prístupu v oblasti **vzdelávania, zamestnanosti, zdravotnej starostlivosti a bývania**.

Kľúčové intervencie z PO5 boli v záujme zabezpečenia jednotne koordinovaného postupu **prednostne realizované cez niekoľko NP**, zameraných na:

- terénnu sociálnu prácu,
- komunitné centrá,
- predprimárne vzdelávanie,
- podporu vysporiadania pozemkov v obciach s prítomnosťou MRK,
- zdravotnú výchovu a prevenciu v obciach s prítomnosťou MRK.

Dôraz sa kládol na **komplexnosť opatrení** a ich **vzájomnú previazanosť**. Bola zvolená inovatívna forma **Take-away balíka**, ktorá stanovila zoznam 150 obcí s prítomnosťou MRK podľa Atlasu rómskych komunít, pre ktoré bola podpora poskytovaná na základe nárokovateľnosti, nie súťaže.

Prioritná os prispela k celkovému **zlepšeniu sociálno-ekonomického začlenenia Rómov**, **zníženiu ich segregácie a zmierňovaniu chudoby** týchto komunít. Prispela k **rovnosti príležitostí** a k **efektívnejšiemu využívaniu potenciálu ľudských zdrojov** v tejto marginalizovanej skupine obyvateľstva.

⁸ Stratégia SR pre integráciu Rómov do roka 2020 bola schválená uznesením vlády SR č. 1 z 11. januára 2012, bola vykonávaná prostredníctvom akčných plánov.

Zacielenie a výstupy Prioritnej osi 5

Zvýšiť vzdelanostnú úroveň príslušníkov marginalizovaných komúní, predovšetkým Rómov, na všetkých stupňoch vzdelávania s dôrazom na predprimárne vzdelávanie.

9 129 detí z MRK absolvovalo minimálne jeden rok v podporených materských školách

1 608 žiakom bola poskytnutá tútorská a mentorská podpora

Zvýšiť finančnú gramotnosť, zamestnateľnosť a zamestnanosť marginalizovaných komúní, predovšetkým Rómov.

44 154 osôb z MRK využilo služby komunitných centier

1 343 osôb z prostredia MRK je zamestnaných v Miestnej občianskej poriadkovej službe

Podporiť prístup k zdravotnej starostlivosti a verejnému zdraviu vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti, zdravotníckej osvedy a k zlepšeniu štandardov hygieny bývania.

37 917 osôb z MRK využilo služby v oblasti poskytovania zdravotno-výchovnej osvedy, prevencie a poradenstva

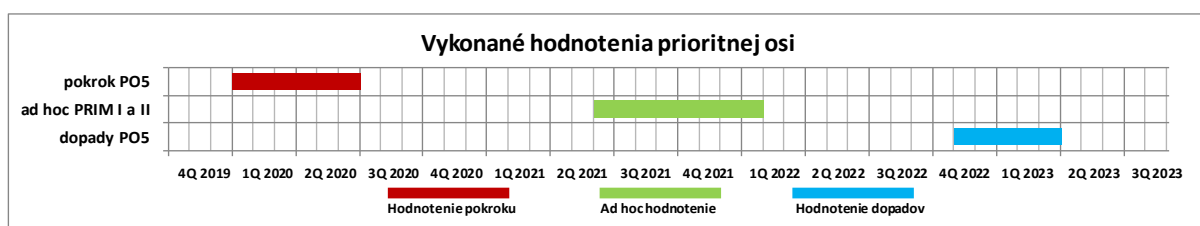

Celková (indikatívna) alokácia na túto oblasť bola 161 954 885 EUR zo zdrojov EÚ a podporených bolo 13 národných projektov a 5 dopytovo-orientovaných výziev.

Hodnotenie výsledkov a dopadov Prioritnej osi 5

V PO5 bolo vypracované **priebežné hodnotenie pokroku** pri napĺňaní cieľov PO (*pokrok PO5*) a **záverečné hodnotenie dopadov** (*dopady PO5*).

Nad rámec plánovaných hodnotení bolo vypracované **ad-hoc hodnotenie NP Podpora predprimárneho vzdelávania detí z MRK** (*ad-hoc PRIM I a PRIM II*).

V hodnoteniach PO5, ukončených k 31. 12. 2022, bolo uvedených celkom 29 konkrétne formulovaných zistení. Pri každom zistení hodnotitelia uviedli **jedno alebo viac odporúčaní**, ako by podľa ich názoru bolo vhodné na zistené skutočnosti zo strany SO, resp. RO reagovať. Predložené námety boli posúdené a ku každému odporúčaníu bolo vypracované **jedno alebo viac opatrení s konkrétnym uvedením zodpovedného gestora a termínom pre realizáciu**.

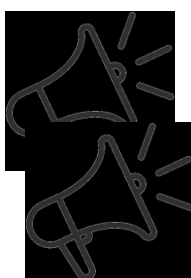
Z množstva **operatívnych odporúčaní** je možné pre ilustráciu vybrať nasledujúce:

- Porovnať **rozdielne prístupy k zberu osobných údajov** o účastníkoch projektov v prostredí MRK.
- Venovať viac pozornosti aktivitám zameraným na **posilnenie finančnej gramotnosti a kariérneho poradenstva**.
- Venovať úsilie aj **zbieraniu príkladov dobrej praxe a ich následnej sumarizácii a propagácii medzi odbornou verejnosťou aj väčšinovým obyvateľstvom**.
- **Posilniť informovanosť a spoluprácu** na miestnej úrovni.

Výzvy pre budúce programové obdobie

V oblasti predprimárneho vzdelávania viedli intervencie k **zlepšeniu pripravenosti a motivácii** mentorovaných detí z MRK na následné vzdelávanie. NP PRIM (128 zapojených MŠ) preukáže v praxi overil viaceré **nové metodické a didaktické prvky inkluzívneho predprimárneho vzdelávania** a individuálneho prístupu, vrátane zapojenia rodinných príslušníkov detí, a potvrdil ich **pozitívne účinky** na úroveň pripravenosti detí na nástup do ZŠ a jej úspešné zvládnutie.

Dosiahnutie významnejšej zmeny v úrovni predprimárneho zaškolenia detí z MRK vyžaduje **nepretržité a plošné aplikovanie obdobných aktivít vo všetkých obciach Atlasu rómskych komunít, v ktorých sú zriadené MŠ.**

Pre zníženie **predčasného ukončovania vzdelávania mladých z MRK** je potrebné **systemové riešenie vhodnej formy mentoringu**, podľa možnosti na všetkých ZŠ a SŠ, ktoré navštevujú.

Zvýšiť finančnú gramotnosť, zamestnateľnosť a zamestnanosť marginalizovaných komunít sa darilo intervenciami z NP i DOP. Vysokú pridanú hodnotu malo najmä **priame zamestnávanie osôb z MRK** v rámci intervencií. Pravidelný príjem vymaňuje osoby z pasce chudoby a zároveň mení ich spôsob myslenia na aktívnejší, čím na ostatných pôsobí motivačne smerom do budúcnosti.

Výzvou zostáva **nízka efektivita prenosu znalostí a odhodlania** na osoby z MRK. Je potrebné **zvýšiť dostupnosť špecificky cielených komunitných služieb na aktiváciu nezamestnaných a individualizovaných podporných služieb** pre rómskych uchádzačov o zamestnanie.

Pre zvýšenie motivácie Rómov legálne sa zamestnať je zároveň nevyhnutné **účinnnejšie ako doposiaľ eliminovať únik Rómov do „sivej ekonomiky“.**

V oblasti zdravotnej starostlivosti sa podarilo dosiahnuť okamžité i dlhodobé dopady intervencií prostredníctvom **zdravotnej mediácie a prevencie**. Systematický výkon zdravotnej mediácie vo veľkom počte lokalít (248) ako súčasť komunitnej práce v oblasti sociálnych determinantov zdravia, a tiež nemocníc (11) významne **znižuje bariéry a zlepšuje dostupnosť zdravotnej starostlivosti, osobnej a komunálnej hygieny a zvyšuje povedomie** o potrebe zdravotnej starostlivosti a zdravšom životnom štýle obyvateľov MRK.

Je potrebné **cielene zvažovať interakcie viacerých miestne špecifických faktorov a súvislostí**, pre **komplexnejšie a individualizované** intervenčné aktivity.

Je potrebný **dôsledný profesionálny prístup k udržateľnosti vybudovaných kvalifikovaných ľudských zdrojov a fungujúcej spolupracujúcej siete v teréne.**

Jeden príklad za všetky

ČO: Dopytovo-orientovaný projekt „Miestna občianska poriadková služba v obci Málinec“

KDE: Banskobystrický samosprávny kraj

KTO: Obec Málinec

Cieľom projektu bolo zabezpečiť komplexné poskytovanie sociálnych a asistenčných služieb prostredníctvom činnosti miestnej občianskej poriadkovej služby, zameranej najmä na oblasti s prítomnosťou MRK. Zámerom bolo posilnenie miestneho aktivizmu, podpora komunitného rozvoja, zníženie páchania protispoločenských konaní, udržanie verejného poriadku a štandardnej kvality životného prostredia v lokalitách, v ktorých žijú obyvatelia MRK.

Ďalšie dostupné informácie k Prioritnej osi 5

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/operacny-program-ludske-zdroje/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/suhrnna-sprava-hodnoteniach/>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/suhrnne-spravy/suhrnna-sprava-op-lz-2022.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/suhrnne-spravy/suhrnna-sprava-op-lz-2021-1.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/implementacia-op-lz/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/sekcia-fondov-eu/programove-obdobie-2014-2020/implementacia-op-ludske-zdroje/vyrocna-sprava-2022/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/implementacia-op-ludske-zdroje/vyrocna-sprava-2021/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/hodnotenia-op-lz/>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/zaverecna-hodnotiaca-sprava-hodnotenie-pokroku-k-naplneniu-cielov-po5-mrk.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-np-podpora-predprimarneho-vzdelavania-deti-z-marginalizovanych-romskych-komunit-prim-i-ii.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-nastrojov-podporu-komplexneho-komunitneho-rozvoja-mrk.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-plnenia-stanovenych-cielov-dopadov-prioritnej-osi-integracia-mrk.pdf>

<https://www.partnerskadohoda.gov.sk/60-sk/operacny-program-ludske-zdroje/?csrt=13566492392180039441>

<https://www.minedu.sk>

Prioritná os Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít

Intervencie v rámci PO Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít (PO6) boli zamerané na oblasti, v ktorých sú **najvýraznejšie rozdiely medzi MRK a majoritnou populáciou**:

- oblasť bývania,
- prístup k pitnej vode,
- technická infraštruktúra,
- systém nakladania s odpadom,
- prístup k sociálnej infraštruktúre a k vzdelávaniu.

Cieľom intervencií PO6 bolo prispieť k **zlepšeniu fyzickej infraštruktúry** vo vyššie uvedených oblastiach a vytvoriť tak **podmienky pre zvýšenie kvality života MRK**.

Pomoc poskytovaná cez prioritnú os bola adresovaná do obcí z Atlasu rómskych komunít. Intervencie mali **investičný charakter** a boli dopĺňané „mäkkými“ opatreniami z PO Integrácia marginalizovaných rómskych komunít.

Aktivity zahŕňali predovšetkým:

- budovanie **prístupových ciest, vodovodov, kanalizácie,**
- **zber odpadov** v osadách a **sanáciu nelegálnych skládok,**
- **výstavbu a rekonštrukciu materských škôl,**
- **výstavbu a rekonštrukciu komunitných centier,**
- budovanie systému **prestupného bývania.**

PO6 mala umožniť **systemové riešenie nedostatočnej infraštruktúry rómskych komunít**, čo je kľúčovým predpokladom zlepšenia ich sociálno-ekonomického začlenenia a životnej úrovne.

Zacielenie a výstupy Prioritnej osi 6

Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania.

20 222 osobám z MRK sa zlepšil prístup k pitnej vode

38 422 osôb z MRK využíva zlepšené formy bývania

Zlepšiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve.

69 podporených materských škôl

4 514 podporených miest v materských školách

Zlepšiť prístup ľudí z MRK k sociálnej infraštruktúre.

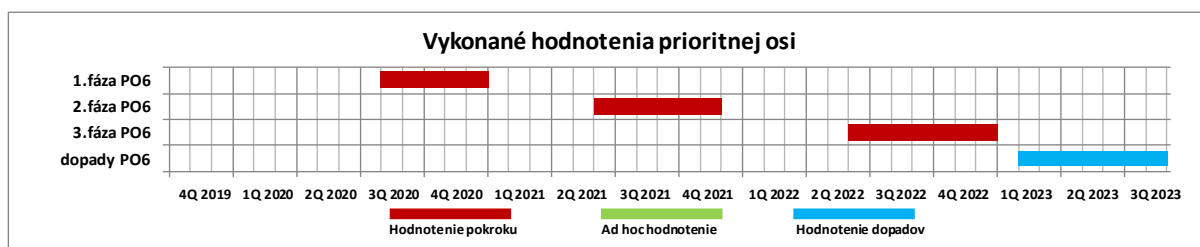
76 podporených komunitných centier

Celková (indikatívna) alokácia na túto oblasť bola 220 190 707 577 EUR zo zdrojov EÚ a podporených bolo 1 vyzvanie pre finančné nástroje a 14 dopytovo-orientovaných výziev.

Hodnotenie výsledkov a dopadov Prioritnej osi 6

V PO6 boli vypracované **tri priebežné hodnotenia pokroku** pri naplňaní cieľov PO (1. fáza PO6, 2. fáza PO6 a 3. fáza PO6) a **záverečné hodnotenie dopadov** (dopady PO6).

V hodnoteniach PO6, ukončených k 31. 12. 2022, bolo uvedených celkom 23 konkrétne formulovaných zistení. Pri každom zistení hodnotitelia uviedli **jedno alebo viac odporúčaní**, ako by podľa ich názoru bolo vhodné na zistené skutočnosti zo strany SO, resp. RO reagovať. Predložené námety boli posúdené a ku každému odporúčaníu bolo vypracované **jedno alebo viac opatrení s konkrétnym uvedením zodpovedného gestora a termínom pre realizáciu**.

Z množstva **operatívnych odporúčaní** je možné pre ilustráciu vybrať nasledujúce:

- Poskytovať **praktickú asistenciu** pre žiadateľov a prijímateľov NFP.
- Vytvoriť **spoločnú informačnú kampaň o PO6 a PO5**.
- Širšie koncipovať oprávnené výdavky vo výzvach tak, aby umožňovali žiadateľom **vyššiu flexibilitu a operatívnosť plánovaných investícií**.
- Vyhlasovať výzvy tak, aby **zahŕňali viacero rôznych oblastí podpory** z PO6.

Výzvy pre budúce programové obdobie

V oblasti podmienok bývania sa podarilo zvýšiť počet rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania. K tomuto cieľu viedlo **vybudovanie pozemných komunikácií, prístup k pitnej vode, vytvorenie infraštruktúry pre nakladanie s komunálnym odpadom a zavedenie kanalizácie**. Bol dosiahnutý bezprostredný dopad na cieľové skupiny, ktoré boli priamo dotknuté projektmi.

Cestou na dosiahnutie dlhodobých cieľov je **koncentrovaná pomoc v MRK vo forme „balíčkov ušitých na mieru“ podľa konkrétnych potrieb obcí/osád/osídlenia**, ktoré zahrnú investície od pitnej vody a jej rozvodu, cez kanalizáciu, odpady, pozemné komunikácie a bývanie.

V oblasti vzdelávania sa podarilo zlepšiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve. Viedlo k tomu **budovanie nových a rekonštrukcie stávajúcich MŠ** za účelom zvýšenia ich kapacity. Intervencie **vytvorili podmienky pre zvýšenie kapacít MŠ, a tým prispeli k zvýšenému počtu detí z MRK navštevujúcich MŠ**.

Takisto v oblasti zlepšenia prístupu ľudí z MRK k sociálnej infraštruktúre budovaním KC boli **vytvorené vhodné predpoklady pre zlepšenie poskytovania sociálnych služieb zameraných na zvýšenie zamestnateľnosti MRK**. Zapojenie sa do aktivít KC má takisto **bezprostredné účinky a dopady na klientov z MRK, kedy aktivity prispievajú k ich všestrannému rozvoju**.

Positívne dopady na kvalitu života MRK je možno dosiahnuť iba **spolupôsobením investičných projektov a mäkkých opatrení z NP**. Je preto nevyhnutné aj naďalej účinne koordinovať spolupôsobenie investičných a neinvestičných intervencií.

Podpora na zvýšenie miery zamestnateľnosti MRK v subjektoch sociálnej ekonomiky v územiach sa stretla s mnohými bariérami, ktoré neumožnili tieto intervencie úplne rozvinúť.

Táto oblasť zostáva výzvou pre ďalšie obdobie, kedy bude nevyhnutné **nájsť funkčný mechanizmus, ktorý umožní rozvinúť potenciál sociálnych podnikov** pro zamestnávanie osôb z MRK.

Jeden príklad za všetky

ČO: Dopytovo-orientovaný projekt „Prístup k pitnej vode v obci Nálepkovo“

KDE: Košický samosprávny kraj

KTO: Obec Nálepkovo

Prostredníctvom výstavby výdajných miest v obci Nálepkovo sa zabezpečil prístup ku kvalitnej pitnej vode obyvateľom MRK, zlepšenie životnej úrovni obyvateľov v lokalitách osídlených príslušníkmi MRK a podmienkam pre sociálnu integráciu.

Ďalšie dostupné informácie k Prioritnej osi 6

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/operacny-program-ludske-zdroje/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/suhrnna-sprava-hodnoteniach/>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/suhrnne-spravy/suhrnna-sprava-op-lz-2022.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/suhrnne-spravy/suhrnna-sprava-op-lz-2021-1.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/implementacia-op-lz/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/sekcia-fondov-eu/programove-obdobie-2014-2020/implementacia-op-ludske-zdroje/vyrocna-sprava-2022/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/implementacia-op-ludske-zdroje/vyrocna-sprava-2021/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/hodnotenia-op-lz/>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-po6.zip>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-pokroku-po6-opakovane-hodnotenie.zip>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/hodnotenie-pokroku-po6-2-opakovane-hodnotenie.zip>

<https://www.partnerskadohoda.gov.sk/60-sk/operacny-program-ludske-zdroje/?csrt=13566492392180039441>

<https://www.minedu.sk>

Prioritná os REACT-EU

V reakcii na krízu spôsobenú pandémiou COVID-19 bola do OP ĽZ v súlade s iniciatívou REACT-EU dodatočne na roky 2021 a 2022 zaradená ôsma **PO REACT-EU** (PO8).

Cieľom aktivít PO REACT-EU bolo prispieť k **zníženiu negatívnych dopadov spôsobených pandémiou COVID-19** v podmienkach SR a zároveň zvýšiť odolnosť dotknutých oblastí na zvládnutie podobných situácií v budúcnosti. V rámci tejto prioritnej osi sa zabezpečila **podpora trhu práce, sociálnych a zdravotných služieb, boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu, ako aj asistenčných a iných podporných činností** pre osoby, ktoré najviac zasiahli dopady krízy spôsobenej šírením pandémie, ktorá bezprecedentným spôsobom zasiahla aj do výchovno-vzdelávacieho procesu.

Situácia spôsobená šírením ochorenia COVID-19 prehĺbila negatívne javy, ako nezamestnanosť, finančné ťažkosti, exekúcie, vzťahové a rodinné problémy, chudoba detí, či život na okraji spoločnosti.

Aktivity PO REACT-EU reagovali na nepriaznivý vývoj vo vybraných oblastiach spoločenského a hospodárskeho života:

- V oblasti zamestnanosti boli aktivity zamerané na **podporu udržania a vytvárania pracovných miest**, vrátane podpory vzniku SZČ s dôrazom na rozvoj „digitálnych“ a „zelených“ pracovných miest, **zvyšovanie zručností**, ďalšieho vzdelávania a zamestnanosti mladých ľudí do 30 rokov (vrátane NEET), ako aj znevýhodnených UoZ.
- V obciach s prítomnosťou MRK boli aktivity zamerané na **systematické poskytovanie sociálnych a asistenčných služieb, zvýšenie zamestnateľnosti** osôb z MRK, zabezpečenie **miestnych občianskych poriadkových služieb (MOPS)** a **zaobstaranie nevyhnutného zdravotníckeho a hygienického materiálu** súvisiaceho s poskytovaním predmetných služieb.
- V zdravotníckom systéme boli aktivity zamerané na **posilnenie a udržateľnosť kapacít, zvýšenie dostupnosti mobilných zdravotníckych zariadení**, ako aj podporu **domácej starostlivosti**.
- V oblasti vzdelávania boli aktivity zamerané na zvýšenie dostupnosti vzdelávacieho procesu **žiakov ohrozených školským neúspechom a žiakov s obmedzeným prístupom k dištančnému vzdelávaniu** a **zvýšenie inkluzívnosti, kvality, atraktivity a orientácie na trh práce odborného vzdelávania v Banskobystrickom kraji**.
- V sociálnej oblasti boli aktivity zamerané najmä na **výkon terénnej sociálnej práce a opatrovateľskej služby v domácom prostredí klientov**, ktorí sú ohrození chudobou a sociálnym vylúčením alebo odkázaní na pomoc inej osoby a na **zmiernenie dlhodobého pretrvávajúceho problému nedostatku personálu** na zabezpečovanie sociálnych služieb.

Zacielenie a výstupy Prioritnej osi 8

Podpora obnovy po kríze spojenej s pandémiou COVID-19 vrátane jej sociálnych dôsledkov a príprava zeleného, digitálneho a odolného oživenia hospodárstva.

127 312 osobám bola poskytnutá podpora v rámci boja s pandémiou COVID-19 alebo v rámci zmierňovania jej následkov

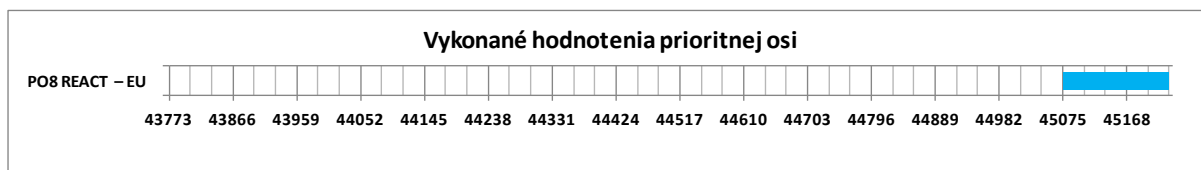

Celková (indikatívna) alokácia na túto oblasť bola 371 448 128 EUR zo zdrojov EÚ a podporených bolo 12 národných projektov a 6 dopytovo-orientovaných výziev.

Hodnotenie výsledkov a dopadov Prioritnej osi 8

Z dôvodu dodatočného zaradenia PO8 do *OP LZ* neprebehlo žiadne priebežné hodnotenie, ani hodnotenie dopadu realizovaných intervencií.

Bolo vypracované iba hodnotenie plnenia stanovených cieľov PO8 REACT-EU (*PO8 REACT-EU*).

Hodnotitelia posudzovali pri každom z NP a pri všetkých výzvach na DOP, či a do akej miery boli dosiahnuté predpokladané výsledky.

Vo vykonanom hodnotení PO8, bolo uvedených celkom 18 konkrétne formulovaných zistení. Pri každom zistení hodnotitelia uviedli **jedno alebo viac odporúčaní**, ako by podľa ich názoru bolo vhodné na zistené skutočnosti zo strany SO, resp. RO reagovať. Celkovo bolo formulovaných 24 takýchto odporúčaní.

Vzhľadom na charakter PO a špecifického prístupu k hodnoteniu mala prevažná väčšina odporúčaní operatívny charakter, vzťahujúci sa k priebehu implementácie.

Z množstva **operatívnych odporúčaní** je možné pre ilustráciu vybrať nasledujúce:

- nastaviť **lepšie podmienky zúčtovania mzdových výdavkov**, aby sa predišlo neustálym opravám v Mesačnom výkaze odpracovaných hodín mentora vo vzťahu k Evidencii účasti na praxi,
- **zjednodušiť byrokraciu**, pre ktorú niektoré zariadenia nepodpísali zmluvu, resp. požiadali o ukončenie zmluvy o spolupráci,
- prispôbiť (zmierniť) kritérium **kvalifikačných a odborných predpokladov k zaradeniu mentora**, pretože často ide o odborníka s rozsiahlou a kvalitnou praxou, ktorému chýba pár mesiacov praxe,
- vytvoriť podmienky, ktoré umožňujú prijímateľom a osobám zapojeným do projektu venovať **maximálnu pozornosť riešeniu kľúčových problémov a minimalizovať administratívnu záťaž** spojenú s implementáciou projektu financovaného z ESF,
- pre prácu v obciach s vysokým podielom MRK by bolo vhodné prikloniť sa skôr k podpore KC, ktoré by fungovali ako centrá v projekte, ale boli by integrované v konkrétnej komunite,
- analyzovať **príчины oneskorenia verejného obstarávania pre technologické vybavenie ZŠ a SŠ**. V nadväznosti na zistenia nastaviť systém tak, aby umožnil **implementáciu väčších investičných projektov** v súlade s časovým harmonogramom a podľa potrieb cieľových skupín.

Výzvy pre budúce programové obdobie

Použité nástroje v **NP Chyť sa svojej šance** a **NP Individualizované poradenstvo pre znevýhodnených UoZ** sa ukázali ako účinné a schopné plniť stanovené ciele.

Z toho dôvodu je vhodné **ďalej pokračovať v ich aplikácii** pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a NEET v ďalších NP financovaných z Programu Slovensko.

Výzva **Krok za krokom** reagovala na reálne potreby cieľovej skupiny neaktívnych osôb. Intervenčná logika vychádzala z identifikovaných potrieb na jednej strane a skúseností/poznatkov s prácou s NEET v iných členských krajinách EÚ. Základná intervenčná logika, ktorú mali projekty aplikovať, bola definovaná v podmienkach oprávnenosti aktivít projektu dopytovej výzvy na predkladanie žiadostí o NFP.

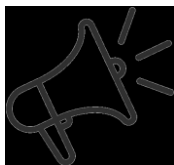
Systematicky hodnotiť účinnosť a prínosy intervencií (NP a dopytové výzvy) financovaných z programu. Špecifickú pozornosť venovať intervenciám, ktoré majú **pilotný charakter**, resp. sa očakáva pokračovanie financovania podobných schém v budúcnosti. Predmetom hodnotenia majú byť úspešné, ale aj menej úspešné intervencie z pohľadu záujmu cieľových skupín.

Do prípravy dopytových výziev zameraných na verejný sektor **intenzívnejšie zapojiť zástupcov štátnej správy a samosprávy**, aby pripravovaná podpora **vo väčšej miere reagovala na ich potreby**. Vzhľadom na rozdiely v potrebách verejného a súkromného sektora zvážiť samostatné výzvy pre tieto cieľové skupiny.

Pre **komplexné zhodnotenie prínosov DOP** pre cieľové skupiny je potrebné vytvoriť väčší priestor pre nezávislú evaluáciu. Podpora inovatívnych projektov je dôležitým aspektom ESF, avšak objektívne zhodnotenie a príprava pre širšie využitie v praxi si vyžaduje kvantifikáciu čistých efektov a ich porovnanie so zavedenými nástrojmi.

Zabezpečiť posilnenie evaluačného komponentu takým spôsobom, aby umožňoval **odborné a komplexné posúdenie aplikovaného riešenia**, resp. jeho porovnanie s existujúcimi prístupmi.

Jeden príklad za všetky

ČO: Dopytovo-orientovaný projekt „Krokom k úspešnej budúcnosti“

KDE: Celé Slovensko so špecifickým zameraním na Bratislavský a Trnavský samosprávny kraj

KTO: Občianske združenie myJUMP.sk

Návrat neaktívnych osôb na trhu práce do pracovného prostredia je náročný, avšak nie nemožný. Projekt zvyšuje kvalitu života osôb neaktívnych na trhu práce prostredníctvom individualizovanej formy poskytovania služieb zamestnanosti. Aktivizuje klienta v súvislosti s podporou nápravy dôsledkov krízy v kontexte pandémie COVID-19.

Ďalšie dostupné informácie k Prioritnej osi 8

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/operacny-program-ludske-zdroje/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/suhrnna-sprava-hodnoteniach/>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/suhrnne-spravy/suhrnna-sprava-op-lz-2022.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/suhrnne-spravy/suhrnna-sprava-op-lz-2021-1.pdf>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/implementacia-op-lz/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/sekcia-fondov-eu/programove-obdobie-2014-2020/implementacia-op-ludske-zdroje/vyrocna-sprava-2022/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/implementacia-op-ludske-zdroje/vyrocna-sprava-2021/>

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/hodnotenia-op-lz/>

<https://www.partnerskadohoda.gov.sk/60-sk/operacny-program-ludske-zdroje/?csrc=13566492392180039441>